

A TÖRZS

— Ma már nem tudom felhívni őket, — töprengett Péter, amikor a kórházba címzett levelét olvasta. Öccse ezt írta a levélben: „Jánosik Pali, talán még emlékszel rá, nagy beteg. Nekünk rokonunk. Két éve bányász, tőlem is lejjebb járt iskolába. Vasárnap itthon focizik, alig egy hónapja két gólt rúgott az iványiaknak, most meg mozdulni sem bír, csak fekszik mereven a vóraljai kórházban. Bogdán doktor alá tartozik, földszint 7-es szoba. Hogy mi van vele? Mért nem eszik és lehetne-e még segíteni rajta? Telefonálj sürgősen Vóraljára!”

Másnap aztán anyjától levelet kapott az orvos. Ebben a rokoni kapcsolatok szövevényes leírása szerepelt. Kiderült, hogy a beteg nagyapja és Péter anyja másodunokatestvérek. Sőt! Az a lány, akinek a fiú udvarolt és már úgy volt, hogy ószre megesküsznek, Péter mostoha nagynénjének a lánya, Piroska. Most azt beszélik a faluban, hogy a lány kiadta a Jánosik-fiú útját, s erre az megmérgezte magát. Mások pedig azt suttogják, hogy a fiú bontotta fel a mátkaságot és attól betegedett meg, mert a Piroska anyja megátkozta volna. „Magunk közt szólva, attól az is kitellik, de ezt nekünk nem illik mondani, mert a Haluskákék még nagyobb rokonok, mint a Jánosikék.” Így a mama.

Péter azonban ennyi körülírás után sem tudta, kiről van szó. Akármennyire erőltette emlékezetét, ezt a fiút sehogyan sem tudta maga elé képzelni. Mégis úgy határozott, hogy felhívja a vóraljai kórházat.

Két óra múlva jelentkezett Bogdán doktor.

— Kérlek, három hét óta szinte megszakítás nélkül kómában van — kiabálta a vonal másik végéről a vóraljai kolléga. — Amikor behozták, már nem lehetett vele kapcsolatot teremteni... — A kagylóban fel-felmorajló zúgás, zakatolás miatt Bogdán további szavait alig lehetett érteni. Péternek szinte minden szót meg kellett ismételnie. — Átvennétek? — kérdezte sűrű hallózás közepette Bogdán. — Itt vannak a szülei is. Megharagudtak, mert nem engedtem meg az anyjának, hogy reggeltől-estig mellette üljön és etesse. Hiába mondtam, hogy ha félrenyel, elüszkösödik a tüdeje és rögtön vége. Rámtámadt... De ez nem érdekes. Talán benned jobban bíznak, ez érthető.

— Lehet szállítani? — kérdezte Péter.

— Szerintem nem. De elintézem a mentőkkel, hogy óvatosan vigyék. Az állomásvezető jó barátom, — mondta Bogdán.

Amikor letette a kagylót Péter, úgy érezte, hogy abban a percben hatalmas teher zuhan a vállára.

— Ezzel sem szerzek valami nagy dicsőséget a falumban! — motyogta a fogai között és elindult a férfi-osztály orvosi szobája felé.

* * *

Jánosik Pali a délutáni órákban hozták meg a mentők. Amikor a vóraljai kórház pizsamáját lehúzták róla, hogy egy másikat adjanak rá, már alig volt benne élet. Tagjai ernyedten hulltak alá, tekintete kifejezéstelenül meredt egy közömbös pontra, vénájából valósággal szivattyuzni kellett a vért, annyira be volt sűrűsödve.

Bármennyire óhajtott volna Péter, a csontra-bőrre soványodott fiúban sehogyan sem tudta felismerni a rokonát. A fénykép, amit Jánosikné a szoknyája zsebéből kotort elő, egy kövérkés, pufókarcú fiatalembert ábrázolt. Pontosan az ellenkezőjét a mostaninak.

— Jaj, mi lett az én szépséges fiamból! — siránkozott az anya — Mentsétek meg, hisz még van benne élet! Nem bánom, ha mindenünk rámegey...

A fiú nagybátyja csitítani kezdte Jánosiknét:

— Ne ríjj, Mara! A doktor úr úgyis tudja, mért hoztuk őhozzá, — mondta és

a keze fejével megtörülte a szemét, majd egy akkurátus mozdulattal pénzt gyömszölt a rokon orvos zsebébe. — költségekre, orvosságra, megymás! — tette hozzá amikor az orvos tiltakozni próbált. Alig sikerült visszaadnia a pénzt, már a főnővér lépett be a leltárjegyzékekkel és hogy a fölösleges ruhát hazaküldje.

— Siessünk! — jelentette ki Péter. — Maguk pedig menjenek haza, mert nekünk sürgősen hozzá kell látnunk a munkához. — rendelkezett, miközben a szemével már a vóraljai kórház leleteit böngészte. — Bármi történik, azonnal sürgönyözni fogok, — ígérte és búcsúzóul a kezét nyújtotta.

A fiú hozzátartozói lehajtott fővel engedelmesen távoztak. Szíjogva, de megkönnyebbült szívvel hagyták el a kórház kapuját.

* * *

Aznap este az orvos a szokottnál is később került haza. A kitartó és elkeseredett élesztési kísérlet után az ügyeletes kivételével valamennyien elhagytak az osztályt.

A beteg mindvégig nagyon gyéren és alig észrevehetően lélegzett. A szája elé tartott pihe egyidőig még mozgott Péter ujjai között, majd megállt és csak akkor mozdult meg ismét, ha valaki szelet csapott: elhaladt az ágy mellett vagy a kórterem ajtaja becsapódott. Péter hosszasan nézte a pihét. Úgy vélte, hogy a halállal való tusakodás órájában mégiscsak sikerült egy ismerős vonást felfedeznie a fiú arcán. Az orcámpák és az eltorzult száj szögletében a farsangi maszkákon látott együgyüen ijesztő vigyor jelent meg. Először húsz évvel ezelőtt nagypapa halálakor jegyzett fel hasonló emlékezete.

Felesége az egyik fotelben, felhúzott lábakkal aludt, mikor Péter hazaérkezett. Ahogy felébredt tüstént elujsgolta, hogy nemrég járt itt egy falubéli fiatalember, valami Csordás nevezetű.

—Ez már mások is volt itt. Akkor is ilyen későn jött. Te nem voltál itthon, én meg nem mertem beengedni. Csak a kisablakon keresztül beszéltem vele. — mondta Erzsi és újra átélte az esetet. — Nem értettem, mit akar, mert olyan furcsákat beszélt. Hogy is mondta? Hajszó ángyi meghalt. Most neki vizitkére való fekete anyagot kell vennie és Bori nenüske a tiszteletét küldi. Ne haragudj, én attól féltem, hogy valami hibás ember a kórházból. Meséltem én ezt akkor.

— Igen, az őcsém keresztfia volt. — állapította meg az orvos. — És most mit akart? — kérdezte.

Erzsi kifutott a konyhába, hogy vacsorát készítsen, onnan kiabált vissza:

— Csomagot hozott az anyádtól és beszélni akart veled, hogy mi lett azzal a fiúval, akit hozzátok vittek a mentők?

— Meghalt. — mondta komoran az orvos, és telefonhoz ült, hogy a megígért táviratot feladja. — Van még egy kis konyak itthon? — kérdezte és egy ideges mozdulattal levetette a nyakkendőjét.

Amint lehajtotta a feléje nyújtott italt, arca felderült és tenyerével megsimította az asszony kócosra frizirozott haját, aztán megjegyezte:

— Te kis buta! Falusi létedre úgy teszel, mintha nem ismernéd a parasztokat. — mondta nevetve és kísértalt a fürdőszobába.

Az asszony gondolkodóba esett a megjegyzésben. Az ő szülei is parasztok voltak, de egy másik faluból költöztek Erzsi szülőfalujába. Apját, anyját kitagadták a nagyszülők amiért aztán örök haragot tartottak az egész rokonsággal. Péter felesége így nem sokat tudott a családfájáról. Anyja néha beszélt egyről-másról a gyerekeknek, de csak titokban, mert az apjuk előtt a házban egyetlen rokon nevét sem volt szabad kiejteni. Erzsi tehát annyira volt csak falusi, akár a jegyző, vagy a kántortanító leányai.

— Azt hittem, hogy megsértődött, amiért nem engedtem be a múltkor. — folytatta a témát, mialatt vacsorát adott a férjének. — Most jól figyelj rám és képzeld el! Az egész egy fél pillanat alatt zajlott le. Én ebben a fotelban ülök, nagy csend van. Olvasok és fülelek, hogy mikor jössz haza. Erre csengetnek. — Az orvosné újból előadta a múltkori látogatás történetét. Csak valamivel részletesebben, mint akkor, sőt egy lényeges mozzanattal ki is egészítette:

— Sáros volt a cipője! Olyan egészen friss sár volt rajta, tudod, — mondta és elpirult.

— Tudom, a perzsa! — jegyezte meg evés közben Péter és elgondolkozott. — A perzsaszőnyeg!

Erzsi tréfásan a Péter kezére ütött, aztán folytatta:

— Mondom, azt hittem, hogy megsértődik. De nem. Ma láttam rajta, hogy nem sértődött meg, mert még azt is megkérdezte, hogy mikor lesz gyerekünk?

Péter az ablakhoz lépett és mereven bámult kifelé az éjszakába. Az utcai fények elhalványították a csillagok ragyogását. Erős szél fújt s a novemberi száraz gallyak pálcaként suhogtak, vágódtak a levegőben. A fák törzse, akár a szigorú iskolamestereké, mereven állta a szélrohamot s az ágak felnagyított árnyéka olyan gyorsasággal zuhogott az ablak üvegére, hogy Péter a hátán érezte az ütlegeket, s magában ezt mondta: — Üsetek csak, verjetek, megérdemlem! — Majd megszólalt, mert attól félt, hogy hangosan talál gondolkodni, amitől a felesége megijed:

— Kiemelkedtem közülük és most mégis tchetetlenül állok. Nem tudok rajta segíteni. — Ezzel megfordult, mintha önként adná oda a hátát az iskolamester pálcáinak.

— Menj aludni, fáradt vagy! — szólalt meg Erzsi és serény léptekkel indult a hálószoba felé, hogy megvesse az ágyat.

* * *

Ettől kezdve még gyorsabb ütemben peregetek az események.

Reggel az orvos az előző este emlegetett Csordás-fiút pilantotta meg a kórház kapujában. Még látni szeretne volna az unokatestvérét és jó barátját. És persze beszélni is akart volna vele, de a portás nem engedte be. Mikor Pétertől megtudta, hogy Pali az este folyamán meghalt, szomorúan horgasztotta le a fejét. Majd arra kérte az orvost, hogy legalább a hullaházba bemehessen. Holtan is szeretné látni, ha már életben nem sikerült. Péter lebeszélte erről, mire csalódottan elkullogott.

Az orvos elindult az osztálya felé, azonban alighogy átöltözött, az ápolónő jött szólni neki, hogy a boncterembe hívják.

Péter el is indult a hátsó udvar felé, ahol a proszekatúra állt, de útközben furcsa érzése támadt. Valami olyan érzés, mintha a saját boncolását kellenne végignéznie. A Jánosik-fiú esetét egyébként is különösnek találta mindenki. Sem az előzményekből, sem a vizsgálatokból nem derült ki, hogy voltaképpen miféle betegség okozta az életerős, ifjú bányász korai halálát. Szülei elmondásából is csak annyit lehetett kivenni, hogy egyik este hirtelen rosszullett, fejét ütötte a két öklével, aztán ágyának esett és bármit csináltak vele, többé nem tért magához.

Egy óra múlva a férfi-osztály főorvosával futott össze Péter. Az sebtiben tájékoztatta őt a boncolás eredményéről:

— Hohó, barátom! Itt egy nagyon komisz esettel állunk szemben. Valljuk meg őszintén, hogy szépen kifogott rajtunk. Jómagam sokat mondok, ha háromzben találkoztam hasonlóval. Az elsővel még a bécsi klinikán. Jól emlékszem, egy fiatal sofőr volt az illető...

— Akkor valami szisztémás anyagcsere-összeomlásról lesz szó? — vágott közbe Péter.

— Mondhatjuk annak is, — helyeselt a főorvos és egy szarvasbőr darabkával megtörülte a szemüvegét. — csak éppen a szisztémát nem ismerjük. De feltétlenül centrális... Sohasem felejtem el, annál az osztrák fiúnál cukrot is kimutattunk. Én magam néztem a laboratóriumban. Mutatom a professzornak. Akkor még a Hintzbühle volt. Megcsóválja a fejét és azt mondja: — Adjon neki harminc egység inzulint! — Beadom. Erre kezd éledni a sofőr. De csakhamar visszaesik. Hát kiderült, hogy nem is a cukor volt sok nála, hanem a fehérje. Az adta a Nylandert. Kérlek, erről a cukorról jut eszembe, hogy nem tudnátok felvenni egy beteget? A neve nem jut eszembe, de felt

vaní írva a naptáromba, — váltott át a főorvos, majd keztenyűjtött Péternek, mert közben megpillantotta az igazgatót és vele is szeretett volna beszélni. Majd mégegyszer visszafordult:

— Különben az esetet, ezt a te rokonodat érdemes lenne feldolgozni. Az örökletességet feltétlenül tisztázni kell.

Péternek udvariasan bólintott, majd egy ideig elgondolkozva állt a folyosón. Majd nekitámaszkodott az ablakpárkánynak és rágyújtott egy cigarettára. Jó néhány perc eltelt, mire összeszedte magát és vissza tudott menni az osztályára.

* * *

Aznap este korán lefeküdtek, mert Péter első házasságából született kislánya, Eszter is ott aludt. Erzsi szemében a hétéves gyerek olyan kedves volt, mintha ő maga hozta volna a világra. Már az első találkozásnál valóságos barátókká váltak. A fürdőszobában vagy egy intím sarokban percek alatt mindent elpletykáltak egymásnak.

Eszternek második birodalma volt Péterék lakása. Itt is voltak játékai. Volt mackója, pöttyös labdája, voltak babái, szobabútorai, színes ceruzái, és ami a legkedvesebb szórakozása volt a leánynak, írógép is akadt, amin olykor órákhosszat pötyögtetett olvashatatlan szövegeket.

Már javában aludtak Péterék, amikor erős és határozott csengetés hangzott fel az előszobából. Erzsi ébredt fel elsőnek (Péter csak a kórházban szokott felésmélni a csengő hangjára). Később a gyerek is mozgolódni kezdett. Erzsi csendben, hogy senkit fel ne ébresszen, elindult ajtót nyitni. De még az előszobához sem ért, amikor félelem fogta el. Ki csönget ilyenkor? Az órára nézett öt perc múlva éjfél, döbbsent rá és ettől olyan szorongást érzett, hogy talán vissza sem mer menni a hálószobába.

A lépcsőházi sejtelmes világításban emberek árnyéka vetődött a bejárati ajtó homályos üvegére. Némán és szótlanul álltak ott ezek az árnyak, semmiből sem lehetett következtetni a kilétükre.

A látvány mindössze egy percig ha tartott, mert addigra az alakok is megmozdultak és dünnögések, mormogások, valamint sustorgások kíséretében elvonultak.

Az asszony megkönnyebbült egy kicsit. Mélyet sóhajtott és visszament a szobába. Amikor azonban lefeküdt, már tudta, hogy az éjszaka folyamán aligha fog aludni.

Ha biztos lett volna abban, hogy Eszter nem ébred fel, szól Péternek és akkor pillanatok alatt megnyugszik. Így azonban nem merte rászánni magát.

Alighogy végiggondolta ezt, ismét megszólalt a csengő, méghozzá olyan hosszan és kíméletlenül, hogy attól nemcsak a férje, de a gyerek is felébredt.

Az orvos felült az ágyban és önkéntelenül öltözködni kezdett. Amikor ráeszmélt, hogy odahaza van, kérdően nézett feleségére, aki — legnagyobb meglepetésére — már ébren volt és ágyában egész picire összehúzódva szorongott.

— Te is hallottad? — kérdezte Péter.

— Én félek, — suttozta az asszony. — Ugyan kik lehetnek? — aggodalmaskodott, majd ismét feltápáskodott és vacogva öltötte magára a pongyoláját.

— Talán csak nem a rendőrség! — mondta szinlelt nyugalommal Péter. — Egy orvos legyen mindig elkészülve a legrosszabbra, — tette még hozzá és az ébresztő órára nézett.

— Nem hiszem. Az előbb már ittjártak. Aztán elmentek, — árulta el Erzsi. — A rendőrség nem megy el.

— Akkor valami kísértet. Pont éjjél van, — nevette el magát kényszeredetten Péter, hogy megnyugtassa a feleségét. — Bár a kísértetek nem csöngetnek, csak egyszerűen bejönnek a kulcslyukon, — fűzte hozzá és elindult ajtót nyitni.

— Többen vannak! — suttogta az asszony és reszkető lábakkal követte a férjét az előszoba irányába.

Péter valamennyi lámpát meggyújtotta, aztán kinyitotta a kisablakot. Öccse és két rokona állt az ajtóban. Az egyik Jánosik Pali apja volt, a másik pedig Koplányi Jóska, a meghalt fiú unokabátyja, a kiskéri termelőszövetkezet elnöke.

Szomorú arccal léptek be a kései vendégek. Hátizsákjukat az előszoba asztalára rakták. Majd egymás közt tanakodva vonultak be a szobába és az asztal köré telepedtek. Jóska még felkelt és visszament az előszobába. Kabátja zsebéből cigarettát kotort elő, hátizsákjából pedig egy literes üveget húzott ki.

Az orvos és az orvosné kissé megütődve figyelték vendégeiket. Erzsi elsősorban amiatt aggódott, vajjon hol fekteti le a falusi rokonokat és tud-e ágyneműt adni valamennyiüknek.

— Komaasszony! Ha nem sértem meg, adjon kis poharakat! — szólalt meg Jóska és Péter orra elé tartotta az üveget. — Ez valódi szilvórium, igaz-e? — kérdezte. — Az Asztalos Bokákban termett, ha még emlékszel rá, — mondta olyan hangosan, hogy a gyerek felsírt tőle a másik szobában. — De sok madárfészeket kiszedtünk, sok cseresznyét meg szilvát elloptunk szegény Asztalos sógortól! — folytatta és vigyázva töltött a poharakba. — Hol van már az is! Biztos hallottad, hogy meghalt a télen. Kiment a méhesbe és rászédült egy kaptár tetejére. Ó elaludt, a méhek meg felébredtek és tavaszig elpusztult az egész raj. Azt beszélik, hogy éheztek a öreget. Hogy a menyé nem adott neki enni!

— Most más a szórakozás, — szólalalt meg Jani, Péter öccse. — Nem úgy, mint amikor mink fiatalok voltunk. Most futbaloznak. A gyerekek is. Szegény Pali, nyugodjon békében, ügyes futbalista gyerek volt szintén. Ahogy írtam neked, — fordult a bátyjához, — egy hónapja, vagy hat hete lesz vasárnap, nem is tudom, két gólt habart be az iványiaknak.

— Á, még annyi se. Tán egy hónapja, ha van! — szólalt meg Jánosik bácsi és csendesesen sírni kezdett. Majd azzal a kezével, amelyikben a poharat fogta, szipogva megtörülte a szemét.

Koccintottak. Péternek és Erzsinek is innia kellett, habár nem szerették a kisüstön főtt, többnyire kozmás falusi italokat. Erzsi sokáig köhécselt az egyetlen kortytól, amit a rokonok jóleső érzéssel könyveltek el, mint a szilvapálinka valódiságának ékes bizonyítékát.

— Tán nem kellett volna elengedni! — bukott ki a szó Jánosik bácsiból. — Az anyja most nekem hánya föl, hogy én voltam az apja, mér engedtem el? De ha annyira meg vannak bolondulva ezek a fiatalok! Csak el a faluból. El. Egymást bolondítják! — tette még hozzá és ismét sírni kezdett. Ahogy belegörbült a bánatába ez a negyvenkörüli ember, hatvanévesnek is lehetett volna gondolni.

— Ej bácsikám, hát mások is járnak bányába, és eddig semmi bajuk nem történt, — szólt közbe Erzsi. — Erről igazán senki se tehet.

— Ez otthon is elérte volna, mert itt ismeretlen eredetű betegségről van szó, — vette át a szót Péter, mint aki mégiscsak a legilletékesebbnek tartotta magát erről a kérdéstről nyilatkozni. — Nem tudjuk az okát, kérem.

A megboldogult apja azonban nem hagyta magát eltéríteni eredeti hitétől, amely voltaképpen nem is a saját nezete volt, hanem a felesége plantálta bele.

— Hát ott van a Kollár-gyerek, a Miska. Azt is a bánya tette tönkre. Betemette a föld és nem maradt utánna semmi, csak egy özvegy és két árva. Hát az mibe pusztult el? Nem a bánya tette tönkre?

— Az azért más, — emelte fel szavát Jani is, Péter öccse. — Az szerencsétlenség. Olyan, mintha a vonat kisiklik.

— Nohisz ilyen is van, — kapcsolódott a vitába Koplányi Jóska és az orvos felé fordult. — Aztán mégis miből kifolyólag lehet kapni ezt a bajt? Mondjuk, megfázástól, vagy, megtisztelen, érintkezés által? — kérdezte kíváncsi arccal.

— Mondom, nem ismerjük az okot. Valószínűleg örökletes, — magyarázott tovább az orvos. — Valamelyik ősapától, ősanjától ered, akinek ez volt a baja. — Péternek most furcsa érzése támadt és nyomban meg akarta tudni, melyik ágon és ki lehetett az az ő, aki ezt a borzalmas lefolyású, az orvostudomány előtt is ismeretlen eredetű betegséget átörököltette? Most értette meg igazán Já-

nosikékat, akik sehogy sem tudnak beletörődni abba, hogy egy ilyen testileg-lelki-
leg egészséges fiatalember minden érthető ok nélkül egyik hétről a másikra el-
pusztulhat.

És mi az, hogy ismeretlen eredetű? Annak is van oka. Valami azt is
okozza. Csakhogy ez a valami olyan alattomos kártevő, amely évezredek óta
bujkál és pusztít az emberek között. Mindeztideig sikerült kicsúsznia a kuruzslók
karmai közül és az orvosok tühegyei közül. Parányi bandita lehet, talán csak
akkora, mint egy molekula. A kromoszómák génjei közt tanyázik és magát is
génnek álcázza. A rokon szerelmesei lakodalma az ő igazi tivornyázó ideje. Ott
talál leginkább a maga hasonmására, kivel, mint cinkosával összefogva, elkövet-
heti merényletét az élet ellen. Az ember és általában az élőlények olyanok, akár
egy szabad szemmel láthatatlan egyedekből évmilliók alatt kialakult államszer-
vezet, amelyet államcsinnyel szépen meg lehet ölni, elemeire lehet bomlasztani.

— Anyi volt az egész, hogy vasárnap este hazajött a lánytól...

— Piroskától, — szolt közbe Jani.

— A fejét fogta, aztán ütötte a két öklével. Még a falba is beverte, — mesélt
tovább Jánosik. — Kérdezte az anyja, nem ennél-e valamit? De ő nem felelt. A
fogai közt motyogott és a szemét forgatta. S az anyjához bujt. Folyton az any-
jához húzódott, mint egy kisgyerek, és csak úgy csurgott róla a veríték.

— De borzasztó! — szörnyülködött Erzsi, és már teljesen megfélekedzett
arról az aggodalmáról, hová is fekteti a vendégeit és milyen ágyneműt ad nekik
majd.

— Reggelre kicsit jobban lett. Olyan nyugodtan nézett maga elé, hogy az
anyja megkérdezte tőle: nem kelsz föl, nem mégy a bányába fiam? — Itt egy
kis szünetet kellett tartania az apának, mert könnyei ismét a torkát fojtogatták.
— De az nem szolt többet. Mintha nem is hallaná, amit mondanak neki. Elakadt
a szava örökre. A kórházban sem tudták szóra bírni. Ott ültünk az ágya mel-
lett. Az anyja kanalankint etette. Hol elfogadta az ételt, hol nem. Az orvos meg
az ápolók csövet dugtak le neki, azon táplálták. Egyszer kirántotta a csövet. De
csak egyszer, mert aztán már csinálhattak vele, amit akartak: elvesztette az
eszmeletét. Feküdt, mint egy darab fa. Mintha nem is lett volna benne élet. Tal-
lán, ha az anyját beengedik! Mink minden reggel bementünk hozzá a reggeli
vonattal és a délutánival jöttünk vissza. De volt nap, amikor be se engedtek
minket, — panaszkolta az apa. — Tán ha az anyját beengedik! — ismételtette
szomorúan. — Azt mondták, hogy a vizsgálatok miatt... Jaj, ne haragudjon
aranyom, hogy így betörtünk magukhoz és hogy most is feltartjuk magukat! —
fordult, már kissé megkönnyebbülten Erzsihez. — Dehát Jancsi azt mondta, hogy
csak gyérünk máma, mert akkor reggel korán intézkedhetünk. Jancsi mondta,
hisz olyan nagy rokonok vagyunk...

Ó persze! — válaszolt sebtiben az orvosné és összeszedte magát. Megkérdezte
nem éhesek-e, mert ő nem szeret senkit sem kinalni. Náluk odahaza az volt a
szokás, hogy a vendégektől csak egyszerűen megkérdezték, nem ennének-e vala-
mit? És ha azok azt felelték, hogy bizony nem ártana enni, akkor megterítették
nekik.

— Egész úton ettünk. Inkább lefeküdnénk, mert mindjárt virrad, — mondta
Jóska. — Előbb azért igyunk még egy kupicával! Ugye tudhatjuk, mi történik
velünk holnap, igaz? — Ezzel fogta az üveget és minden pohárba töltött.

— Jó lenne hamar túllenni a temetésen. A krumpli még kiszedetlen, és a ko-
csiknak még téglát meg cementet kell hordaniok a közös istállóhoz, — szólt
meg Jani, aki odahaza a kocsis brigád vezetője volt a szövetkezetben.

— Most még szép idő van, — állapította meg Péter. Orvos létére is még
gyakran falusi gazda módjára tartotta számon az időjárásit. Pedig az ő foglalko-
zásánál ennek már semmi jelentősége nem volt.

— Éppen az! — mondta Jani. — cementet, meg a meszet csak ilyen időben
lehet szállítani. Annak nem szabad megáznia. Ugye, ezt még te is tudod, sógor-
asszony? — nevetett Erzsi felé. — Te is csak paraszt voltál valamikor.

Ezzel aztán fel is oldódott a hangulat. Valamennyien felálltak és alváshoz
készülődtek. Előbb azonban még ki kellett inni az utolsó kupica pálinkát.

Amikor összekoccintották a poharaikat, akkor vették észre, hogy a kis Eszter kócosan, hálóingben az ajtóban áll és félénken, némán kémleli a furcsa és ismeretlen arcokat.

* * *

— Doktor úr! Doktor úr! — kiáltott Péter után egy cérnavékony, rekedt férfihang, éppen, amikor másnap délután a kórház portáját elhagyni készült.

Péter visszafordult. Safrankó bácsit vette észre, a kövér és hatalmas boncmestert, amint mosolyogva, de mégis kellő tisztelettel az arcán mondani akar neki valamit.

Amint közelebb ért hozzá, a tegnap esti szilvapálinka átható szagát ismerte fel a boncmester lehetelen.

— Hát szóval azt akarom referálni a doktor úrnak, hogy minden rendben van. A tetemet megmosdattam, a nyakánál is szépen eldolgoztam, úgyhogy a nyakkendő takarja a varrást. Épp az előbb mentek el a földiek. Nagyon meg vannak elégedve, — vigyorgott Safrankó bácsi.

— Köszönöm szépen, nyújtotta a kezét Péter — Jaj el is felejtettem megköszönni magának. A vizionlátásra! — emelte meg kalapját és ezzel tovább akart menni. A boncmesternek azonban még volt mondanivalója.

— Igazán kedves emberek laknak arra maguk felé. Ritkaság, — mondta elismerőleg. — Elgyöttek hozzám a lakásra. Kértek, hogy szépen csináljam meg, nem lesznek hálátlanok. De nem is szólhatok semmit. Igaz, olyat is kértek, ami ritkaság mostanában. Pláne, hogy egy párttitkár vagy elnök hozza magával az imakönyvet. Azt mondja a Jóska, ugye úgy hívják? Azt mondja, az édesanyja kívánsága, legyen szives betenni neki a belső zsebébe, oda a szíve fölé! Karóját is fölcsatoltam. Magyarázták, hogy az olyan óra, nem is kell fölhúzni, örökké mén magától is.

Safrankó bácsi elérzékenyült hangon mesélte ezt az orvosnak. Régen ismerték egymást, de a testes ember még sohasem volt ilyen közvetlen hozzá. Inkább ridegségéről ismerték az orvosok. Úgy dologozott, mint egy hóhér. Érzéketlenül, akár egy iparos, aki csak arra ügyel, hogy el ne szabja a rábízott anyagot.

Péter hazafelé-menet, emlékei közt kutatva azonban rábukkant egy szakmai szempontból érdektelen, mindennapos „cavader” boncolásra. Egy hatalmas és kövér holttetem «szekciója» folyt, amikor észrevette, hogy Safrankó bácsi szórakozottan rakosgatja a műszereket. Folyton elfelejti leöblíteni a boncoló orvos gumikesztyűs kezét, mindenért külön kell szólni neki. Akkor azt is észrevette Péter, hogy az öreg «hóhér» arcán valami rosszul leplezett, gyermekes rémület tükröződik.